

ΟΕΑΙ ΟΘΟΑΘΑΥΙ ΕΕΑΝΝΕΟΕΕΑΟΕΒΝΟΥ¹

Ι άοεί Υθα³ί
Ναεύ-οέ Οί εαάδθεοάοε

Ευθαυç-αεααί
Αεαάθει Αυέεαί ααάα
ΕΟΙ Ο Είίί άοε ααί α Θαεεάυέ εεεί αάθ Θαεεούάοε
Ο³θεί εί άεγ α⁴ε³ι ³

Ααούθ ίεοί οθούοεαδου εααί άεααδου $\frac{1}{4}$ ç³ί ÷¼ ο³δ εαοαδου εαδαι εεανθεοεεαοεγεααί u οούθαεού Ναιί Ναιαι άεο $\frac{1}{4}$ ç³ί çί " Αί ααι έο ο³δε εααί άεααδουί άα οαοεα άεεαί οό ί ίοεαε ααι ά άόε εααί άεααδουί ο³δ εαάεί άό"(Sakaoglu, 1980:10-16) άούό ÷uααδι ανίί άα άάεεεααί .

ί οί ο. ί άδοαά ί άεεε Αί θαοαα γε αθαευέ εεανθεοεεαοεγί υί εαοαδουί άα Αοαί άοοά εααυέ άευί ααι εααί άεααδουί εεανθεοεεαοεγνίί ά άεθαç $\frac{1}{4}$ ç⁴α⁴δο³³ε⁴δα³ εεθαεçεί, Αί ααι έο ο³δε εααί άεααδουί ο⁴ί $\frac{1}{4}$ έ³÷¼ εεανθεοεεαοεγεααί :

I. Αεαάδουεουθ οεαι uοθαδου:

Αευδ çαι άί (εuyί άδ, εαέυι) α⁴ί çί α⁴α³ οεαι uοθαδ.

II. Θαδουουέ οεαι uοθαδ:

1. Υί ÷εε³³ άουαδου άαδ ααδ- ήούεαδ (οί ί, ε⁴ε, α.ά.) οούθαεού;
2. Υέ ααοααί ααδεαδ (οααδ, άευέ α.ά.) α⁴ί çί α⁴;
3. Άδ ο³δα³³ ααεεαδ (÷εδ^ε¼, ί ά÷εδ, ε⁴ί ³δ¼ α.ά.);
4. Θαδουουέ εί ήαι άαδαιί αά γεααδαιί εαεαί άάεεεααδαιί άάεεαί uοθού;
5. Υέ άεεε^¼÷³ε⁴δ ααι ά εααδουί οέοι - οέοι άαδου;
6. xί^¼ ευδνυεθαδ (οί ί ί^¼ ήού, çεεçαεα);
7. Αθαεού εεοεεαδ ί άί άί εαδι άοεαί οεί οθούό ααι uααδεαδ;
8. Νί άούοαδ, α⁴ε⁴οαδ, άανίί άεούεαδ;
9. Ααοεαδού ήεηαί ανίί ά εαδου ε⁴ο⁴δ³ε³ο⁴δ;

¹ Metin Ergun, Türk Dünyası Efsanelerinde Değişme Motifi, 1. c., Ankara, 1997, 17-21 s.s.

10. Өадүөүөүө і ааі өө³³ і өөүөөөд ааі а ааөүі аад (і өөі өөөөө, аөүі, аі ө ааө÷ү а.а.),
11. Аөүөөүөө үөөөдүі аөөөдүі, ааөөө³³ аі өөі і үө÷үөөд; ³ө-
а³ө% і ³÷%ө%ө³ і ³і %ç адә аөөөөү;
12. Ад өаі ааө аі өөөөөдү і аі аі өадүөөө аөү өөөөаі “а%і %ө%ө”
өөөөөөд, і өң., өі ө÷ө, ÷аааі, өүçі аө÷ү а.а.
- III. Ñүөөүөөөө аааі аад, ааі үааөөөөд ааі а ө³-ө%ө өөөөөөөө өөаі үөөөд:
1. Ааөаі а (і а%ааө) ааөөөөөдү;
 2. Өө³і ааі а аөөү а³өі %;
 3. Аөі - өөөөаі аад ааөаааі өі өөі ө÷өөө ааөөөөд;
 4. Аөаөөүөөө, ааі үааөөөөдү өі өөі і÷ө і өөөөд өөөөөөөө;
 5. Аөі аад, і аөөөөд, аөүаааөөөөд а.а. ñүөөүөөөө;
 6. Өөөөөаі;
 7. І і өөі ө ааі а і аөүі өөөөү і аөөө өүөөаі ааі аөөөөд (і өң.
аөөөөөөө);
 8. Ñүөөүөөөө ө³÷ө% үү аі өөі і аааі аад (үі ÷ө- аі і÷ө, ааөөү,
ө%ç³ а÷үө, адә і÷ө а.а.);
 9. І өөөөө (Mythique) ааі үааөөөөд ааі а %ñ³ а³өө%ө өөөөөөөө ааүі ааі аөөд.

IV. Аөі өө өөаі үөөөд (Boratav, 1982:113)

І. І. Аі өөөөөөөө ө³өө өөаі үөөөдү аі ір і÷а өөөөөөөөөөөөүү
өдәі өө÷-аааі өі өі өөөөі, “Foklora Dogru” аөд і аөүі аа аөдүүөөаі ааі
“ө³өө өөаі үөөөдү” аөөөө і аөөөөөөөө аа ааөөөөөаі. Аө і аөөөөөөөө
өөөөөөөөөөөө ө%і %і ө³а%ө:

- А. Ааөөөө өөөөөөд а%і ³і а% ааүі ааааі өөаі үөөөд;
- А. Үөөі өі аөүөүө өөаі үөөөд;
- А. Өаі өөөөөөөөөө ааі үааөөөөд өөөөөөөө ааүі ааааі өөаі үөөөд;
- А. Аөі аад ааі а ааі үааөөөөдү і өөөөөө өөөөөөөө өөаі үөөөд,
- А. Ñүөөүөө÷ү ааі а ө%ç³ а÷үөөөд өөөөөөөө өөаі үөөөд,
- А. І өөү а%і ³і а% өөаі үөөөд,
- А. Ñ³ө³³ өаі аңүі аааү өөаі үөөөд (Boratav, 1975:12- 20)

А. Өүçа Өі ааөөөө “өөөі өөөөөөөөөө Аі ааі өө өөаі үөөөдү” аөөөө
үі ааөөө аа ааөөөөөө өөөөөөөөүү аа І аөөөө І аөөөө Аі өөөөө %ç³ і ³і
³÷³і ÷³ өөөөөөөөөөөөүү өі өө өөөөөө. Аө “Oriens” аөд і аөүі аа
ааңүөүі ÷үөөө. Аі өөөөөөөө ааөөөөө өөөөөөөөөөөө ө%і %і а%а³÷%:

- A. Í éóyéàð æáí à àeàðáúí éáðáí àòáððe;
- Á. Áð ò³ðá³³ æéí àeòáðáááú ýòeí éí àèýèúe æáí à ýòeí í éí àèýèúe óeàì úòáðð;
- Ä. Ñ³é³³ æ¼í ³í à¼á³ óeàì úòáðð;
- Å. ÆÍí í é í ³í ¼ç³í à¼á³ óeàì úòáðð(Borafav&Önder, 162-166)

×eääáì í áí áí Àðèèèà Óððáæ, 8- óeóððóé í ñèðeàððèý æáí à í ááðáeí àèý èèèí ááððe éí í áðáññeí á ñóí óø éúeááí áí èeááúí àà ááeáèè³³ ááí à òáì ááááú óeàì úòáððáú ò¼í ¼í e³á¼é èeáññeðeèàðèýèàøeáí :

- Á. Ñ³é³³, ³é- á³e¼ æáí à àýè- ýðeáè í àì èeáeáððe óóðáeóó óeàì úòáðð;
- Ä. Éóáæ æáí à ñúeéúðáóó é³÷ð¼ð æ¼í ³í à¼á³ óeàì úòáðð;
- Å. Áàeéáðñeçäèè æáí à í úeçàì àà áàø èeááááí è ³÷³í æaçáà òáððóó æ¼í ³í à¼á³ óeàì úòáðð (Turgay&Turgay, 1937:447-462)

Ñàèì Ñàeáí àèó “Áí ááí éó- ò³ðè óeàì úòáððúí àà òàøeà àeéáí óó í íðeáè æáí à àè óeàì úòáððáúí ò³ð éàðáeí áó” àððó ýì áááeí áá óeàì úòáððáúí áàøeà÷à èeáññeðeèàðèýñúí ááðááí . Àè ò¼í ¼í e³á¼é:

- Á. Ñ³é³³;
- Ä. Éúeúí áááeááí ÷úáóó;
- Å. Áááí ñeçäèè;
- Ä. Éúðñ í ³í ¼ç;
- Ä. Éúáúð æáí à èèøèèáð;
- Ä. Óaøeà àeéáí óó;
- Æ. Óí eóé ýì áñ àeóúeááí áàð(Sakaoğlu, 1980:65)

Àè ýì è áaóí ð “Éóðáðáà àeéáí ááí áááì áàð óóðáeóó óeàì úòáðð” ááááí áááú àeð áí èeááúí àà óeàì úòáððáúí ò¼í ¼í e³÷¼ òáððóóeáááí :

- Á. Eç èàeí í ñó í áí áí éóøeà àeéáí ááí áàð;
- Ä. Áàøeàèàðáúí èàðáúøú í áí áí éóøeà àeéáí ááí áàð;
- Å. Ýèè æàèòúí èàeí í ñó í áí áí éóøeà àeéáí ááí áàð;
- Ä. Áðááñúçááí éóøeà àeéáí ááí áàð;
- Ä. Áàøeà ñáááí òáð í áí áí éóøeà àeéáí ááí áàð(Sakaoğlu, 1985:450-456).

Ò³ðè óeàì úòáððúí áí þí ÷à è¼í ò¼á¼í í àeàèà æaçááí Ì áòì áò Éí áàð “Éí í èý òí èúeéí ðóí áááú óeàì úòáððáúí eáèeí ÷úáúøú” àððóó áí èeáááúí àà ááeáèè³³ ñáí áááú óeàì úòáððáúí èeáññeðeèàðèýéí í áí áàèeàð æáñáááí . Áí úí èeáññeðeèàðèýñúí ò¼í ¼í à¼á³÷¼:

Æ. Öðröðð æaf à añeàeð öóðæéó óeàì Öðòàð(Seyidođlu,1985).

Öanaí Eçáaì eð III. Ye aðaeúe ö³ðe öí eúeeí ðó eí í aðanneí aa í eóeáaí af eéaaúí aa yoeí eí æyeúe ö³ðe óeàì Öðòàðúí ì úí aaé=a eéaññeöeéaoëyeaaí :

- A. Aæaì aúí í àeàà af éóðó;
- Á. Añí af aúí æaðæeáí ú;
- Â. Ì áðáí öí eí æyeúe eóáóeóðòð;
- Ã. Aaaì aæañú æaf à ì aáaí eyò yoeí eí æyñú;
- Ä. Æaf úaðeàð;
- Å. Eñ³ì ä³eð%ð;

Æ. Ö³ðeeyí úí aaf aðaöeyñú æaf à öííííí eéañú öóðæéó óeàì Öðòàð;

Ç. Adú - æ%í³ æaf à úeàeàí adú (íñáááííeì öóðæéó) óeàì Öðòàð (Özdemir,1986:305- 310).

Óeàì Öðòàðúí yí eèæeúe æaf ðaaaú áaøeà ö³ðe%ð ì áí áí af eáíí áæeáí Öðú (Ergun, 1997:46-49).

A. Óeàì Öð æaf à ì eðòàðeí áæeáí Öðú:

Óeàì Öð ì áí áí ì eðòàð áeðáeðeí á áeð öíí æaeúí eáeáð. Ì eðòàð æaðàðúeúø æá eíñí íáfíeyëúe íáúáeðeèeáð æaf à eóáóeóðòðäú Öaf ðaññeéæeúe ö³ðá% ííçáíí ííçáí aëóúí eáeááí +úaaðì àeàð. Ì eðòàðää, añí af ðæí eí ðó æaf à eóáóeóðòðúí à eaðàòà aáaì aæeañúí úí ö³ð³í³eð%ð³ +aaúeàð. Ì eð, aáaì aæeañúí úí aef eé eðáf eì ñeñðáì añúí aa íðóí aæaaí. Aæð ðaaeáúe eóáóeóðòðäúí aáaì aæeañúí úí à% ñaçeì eí aa af eáíí áæeáeé³³ %çá%ð³³e%ðá³í +aaúeúøú af eóí yñáí ðæeáð (Sakaoglu, 1985:21-22). Óeàì Öðòàð af eñí ðáæeáóó aáaì aàð æ%í³íá% æá öóðì óðòà af eáíí íeóyeaðäúí íáæeçeí aa eáeèí +úeéaf. Áæeúðeú aáaì aàð ðaðúöúe íeóyeaðäú à%ááá à ö³ð³íá% áeðáeðeí á áayí aáí eáeááí. Áóe íeóyeàð ì açæe %ðe%í ñæeúí ì óóí aáí ì óóí aa aëóúeúí í öóðóí óeàì Öðeà áeéáí aaf.

Ì eðí eí æyeúe à%ááí áeáð áæeúðeú çai af aa í àeàà af eáíí. Ì eðòeí æaf à ì eðí eí æyeúe eaaðì af aúí ðaðúöúe af íðóí áæeáeè% ì³í e³í yí añ. Ae yí e óeàì Öðòàð eéeeí eé ì açæeááðäà eáeèí +úeéaf. Éyy aëð óeàì Öðòàðúí eaaðì af aadúí úí æaðaaí af íðóí æaf à íeoyí úí af eáíí ì açæeèeí af úeðí íáf af eíð.

Óeàì Öðòàð ì eðòàðäááí aëúðì aëaf úí, ðáæeáóó eáeáð. Ì eðòàðää eúye, Öaf ðaçey ì áí áí af eáíí áæeáí Öð áañúí aðóeé eúeàð.

Óeàì Ùððàðàà áí eñí ÷Ùí àÙé, ðààeàóó í àðñàeàð ì áí áí áí eáíí áàeéàí Ùø ààáí à áàeéàeàò.

Ì eòðàðàeí í áàeçàe í áúàeòe- æàðàòÙeÙø, eí ñì ìñ; óeàì ÙøðàðàÙeÙ áí eñí - eí ìì .

Ì eòðàðàà àà, óeàì Ùøðàð àà Óáí ðàñòeèàeÙé, yéàñò³³ yéàì áí ðòàð %ò% e%í . Áeðí e áàðàÙe ì eòðàðàà Óáí ðàñòeèà í ðóí àeñà, óeàì ÙøðàðàÙí éyú áeð%è%ð³í % Óáí ðàñòeèàeÙé yéàì áí ðòeí áí eáí e èàeÙøÙ ÙeòÙì àe.

Ì eòðàðàà Óàðeøeçì àeí æáí à òí ðàì eçì àeí yéàì áí ðòàðe í ðóí àeñà, óeàì Ùøðàðàà áí eñí æí áí ðòàà àeòÙeááí yéàì áí ðòàð e%í eáçeéí áeò. Ì eòðàðàeí í áàeçàe ðàì àñÙ eóáàe æáí à áí Ùí æàøíí ñóí àà òí'òí eñí, óeàì Ùø eààðì áí ààðÙ ðàðÙóÙé eí ñáí ààð áí eóí yñáí ðàeàò.

A. Óeàì Ùø ì áí áí æíì ì eòóí áàeéàí ÙøÙ:

Óáí ðàñòeèàeÙé, eÙyèÙé yéàì áí ðòàð æíì ì eòí ðáí àà, óeàì Ùøðàð àà ààð. Áeðí e áeèàðàÙí e%ð³í ^{3ø}3 yé%íí à% ðà% àð áàøeà. Ì eñàeÙ, "ðàøeà àeéàí óó" æíì ì eòí ðáí àà, óeàì Ùøðàðàà àà e%í æí eóeéàí ì ì ðeà. Æíì ì eòí ðáí ðàøeà áeéàí óó ñÙeéÙð÷Ù, í áðe, æáç eáì ì eð ñÙyèòóó eàðà e^{3÷ò}ð ðàðàáÙí áí, àeàðàÙí ñÙeéÙðàóó ðàyáÙ àðeÙeóó æ^{3ç}%á% àøàò. Óeàì Ùøðàðàà áeè àeéàí óó eáí áàeáÙð áeð Óáí àòàñeèàeÙé æí e ì áí áí eøeà àøàò.

Óeàì Ùø ì áí áí æíì ì e í eáíí ÷ÙààðÙeááí áí eñí àà, æíì ì eòí ðáí àààì áÙí ðàøeà áeéàí óóñó æeèáí, í eáíí ÷ÙààðÙeááí ð^{3ð}à% eàáÙé àeÙí àð. Èáááí áàeàðàà áí eñí ÷Ùí áÙáÙí àà yéà áí eáíí ó ááyí áàeàò æáí à óáó÷eàð áí Ù %òì ^{3ø}% ðààeàóó áí eáíí ì eóy eàðàðÙ óáðøàð. Óeàì Ùøðàðàà ðàøeà áeéàí óóí óí ÷Ùí ÙáÙ ì eóy eàðàðÙ eàáÙé àeÙí ÙøÙí Ùí áeð òí'í ñáááàe ààð. Áeðeí ÷e ñáááàe- æíì ì eòí ðáí ðàøeà áeéàí óóí óí y÷ eáí áàe í áàeçe, y÷ eáí áàe áàeàeñe æí e. Óeàì Ùøðàðàà áí eñí, áeè eóáeóøòóí ì ðàó, ì àeáí e áàeàeé³³; àààì àà ì eøí áí í æáí à ì øí e óeàì ÙøòÙí ì àeàà áí eóøó eáí áàeáÙð áeð ðàø, àñeà ì áí áí áàeéàí Ùøòóó áí eí ð. Áàøeà÷à àeòeáí àà, ðàøðàð, àñeàeàð ááyí áàeááí óeàì ÙøòÙí e^{3á}%ñ³ eàðàðÙ ì ðòí áí ÷Ùààð.

Yéef ÷eñe, óeàì Ùøðàðàà ðàøeà áeéàí ááí àààì ì øí e áí eáíí eàeàò æáí à óeàì Ùø ì øí e æáðàà á^{3ò}%ò. Æíì ì eòí ðáí áí eñí eààðì áí eàeðàááí æáí ááí Ùí áóøì áí ààðÙí à eàðøÙ e^{3ð}%ø%ò æáí à àeÙðÙ áàeòÙeóó áí eóó ì áí áí á^{3ò}%ò (Ahmedov, 1958:11-12).

Èí ðóóí áeèáí àeòeáí àà, óeàì Ùøðàð ÷Ùí àÙé eàðàðÙ eàáÙé àeÙí ñà, æíì ì eòí ð eÙyèÙé, Óáí ðàñòeèàeóó ð^{3ð}à% ááyí áàeàò.

Óeàì Ùøðàð æáðàeèeèò³³, á. à. yéàeè áí eóí yñáí ðàeàò. Áe yí e æíì ì eòí ð, ðààÙðààe àeòeáí àà, æíì ì eòí ðáí ì ðóí àeèáí ì ì ðeàááð yé àðàeÙé áí eóí yñáí ðàeàò. Áeðí e éyú áeð óeàì Ùøðàðàà àà yé àðàeÙé ì ì ðeà æáí à ð^{3ð}e%ð áí eóóó ì ^{3ì} e^{3í} (Paşayev, 1985:11-12) ì áçàeè %òe%í

naeui eyy aed oelai uoada xiiieei aeelai uou, xiiie eadaou aayiaeuou ueou ae. I enaeu, o³dei %i a%da% "Nieoi Nai aad", "Nuyoa", "E%i a³daai xei i ei adanU" ae.a. oelai uo- xiiieoi o aaaa %oi %e eadaou aadeeao (Баймырадов, 1982:61).

Oelai uoada xiiieoi nuyeoou aeui yea, eaeaaai oaaeoa aeouea aadaeod. Aaeae³³ aed ieoyi u xa i adnaie ae³³ xa daeoi caou e aieai o-oda aai a aayiaaeod. Aei iieoi aieai eaeaaai o-oda aeouea aadao.

Oelai uoadaui i acaeae aeae³³. I eoy ea=ai aieai oi ai ueoi ai aieo. Ae yi e xiiieoi daoi xaoueaai i acaeae aeaeae caieo. Oaduoou xaia aeadaeai aieo aeaeae i acaeaa, aieai ieoyeadau aayiaaeo. Aed oi oelai uoda ieoyi ui idao aeae³³ aieai, xiiieoi daia aeaeae.

Oelai uoadaui e%a³ oai anu aeie aeieai, xiiieoi daoi aadu aeie yi an.

A. Oelai uo i ai ai yii noi aeaeae uou:

Oelai uoada i ai ai yii noi daoi idoi noi aa ieoi oodeada aa, %ca%³e³o%³ aa aad.

Eyy aed oelai uoadaui i aci oi oi aae ea yeaadaa oai au e oelai uoadaa e%³ aeaauc. Ae oadae yii noi yeaee aieo, aeadaui %ca%³e³o%³ aae ea yeaadaai xieoeoadaeaauc.

Eyy aed yii noi e%³ e=edaedei oelai uoea aeelai ui eao³³ ueou ae.

Yii noi daoi aadu aeae³³ oaduoue ieoyi u aayiaaeo. I ui aae e%³ o oelai uoadaui aadu ai ya e%³ a%eod.

Eyy aed oelai uoadaa ieoy=ueue eacaaeae i ai ai yii noi daia aieaeo. Yii noi yeaee aayiaai aieai i aeoi ieoy xaia aeie e%ca%³e³o%³ xie.

Yee xai daui =uaadi aeadu daaeao e%³ o eadaou eaaue aeui ad. Aed aai a ei ni iai ieue e%³ o%da³ aayiaaaai eyy aed oelai uoadaa daaeao e%³ eacaai aeod.

Oelai uoadaa oi =oei aai xiiie aadaeod deae, ae yi e yii noi daia aaduo, aneod aeie deae idoi aeai.

Eyy aed oelai uoada yii noi daoi e=ei a edaeceei iicaai - iicaai aeouei a³a³e³ e³ a% =aeie aeae. " E%³ iaeo" yii noi aau "Eu³ ad" xai %i a%³ oelai uo i oi oi aeaeae aie aeod.

A. Oelai uo i ai ai yeaee iiyi ai ui aeaeae uou.

Oelai uoada i ai ai yeaee iiyi aeadaui e%i ieoi ooda xie. Aaeauca aai a i acaeae %de%i naeui eyy aed yeaee iiyi aeod oelai uoea aeelai ui

éàðéáí. Úð ò³ð³í à¼á³ á¼é³í à¼ð óí óðóéóí îéóý ááí à éàðà ñ¼ç ò³ð³í à¼ ááýí ááéà ááðòáááí. Áí ááíéóí óí áéð òíí áéí ááÚí áá “Øàð Èñí àéé” yéáéé îíýí àñÚ óéàí Úð ò³ð³í à¼ ááýí ááéàð. Áðé yéáéé îíýí áí Úí Úð ò³ð³í à¼á³ á¼é³í à¼ð³ î áçáééé î áí áí óí óðóéóí îéóýí Úí éí ððóóí áòñò óéàí Úðéà àééáí ááí.

Éýý áéð yéáéé îíýí áéàðáÚí éààðí áí ááðÚ óéàí Úððàðáà áá éààðí áí áí éí ááðáð. ÒááÚðááé áéðéáí áá, yéáéé îíýí áéàðáááÚ ñ³é³éð³³ éààðí áí ááðÚí Úí òáááðááéí áá óéàí Úððàð éáééí +Úáàð. Áóáá î èñáé éààðÚ ¼çááéðáðáá ááýí ááéááí “Øèðéí éÚç” óéàí ÚðÚ î áí áí ò³ðéí ¼í á¼ðá¼ ááýí ááéááí “Òáððàð ñáí èéé” æáí à Éí çáàððÚí áééáí àñÚí áá ááýí ááéááí “Éáééà æáí à î áæí óí” óéàí ÚððàðÚí àðíí áí áí éí ò (Karadavut, 1992).

Ï ÄÉÄÄÉÁÍ ÒÉÄÁÍ ÄÄÄÄÈΒÒÒÄÐ

- AHMEDOV M. M., **Azerbaycan Halk Efsanelerinde Aile-Meiset Movzusu**, Bakı, 1958, 11-12 s.
- БАЙМЫРАДОВ Аманмырат, **Туркмен фольклор прозасынын тарыхый эволюциясы**, Ашхабат, 1982, 61 б.
- BORATAV P. N., “Ali Riza Önder, **Yasayan Anadolu Efsaneleri (Legendes Vivantes d’Anatolie)**”, Oriens, X(1), 162-166 s.
- BORATAV Pertev Naili, “**Türk Efsaneleri**”, Folkloru Dogru, 35, 1975, 12-20 s.
- BORATAV Pertev Naili, **100 Soruda Halk Edebiyatı**, İstanbul, 1982, 113 s.
- ÇİĞDEM Atilla Turgay, “**Anadolu Türk Efsaneleri Üzerinde Psiko-Sosyal Bir Çalışma**”, İzmir, 1973, 447-462 s.
- ERGUN Metin, **Türk Dünyası Efsanelerinde Değişme Motifi**, 1. c., Ankara, 1997, 17-21 s.s.
- KARADAVUT Zekeriya, **Yozgat Efsaneleri (İnceleme-Metin)**, Konya, 1992 (Басылбаган мастер диссертациясы).
- ÖNDER M., “**Konya Folklorunda Efsanelerin Olusumu**”, Türk Halk Edebiyatı ve Folklorunda Yeni Görüşler, Ankara, 1985, 31-37 s.
- ÖZDEMİR Hasan, “**Etijolojik Türk Halk Efsaneleri**”, III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri, Halk Edebiyatı, Ankara, 1986, 305-310 s.
- PAŞAYEV Sednik, **Azerbaycan Efsanelerinin Öğrenilmesi**, Bakı, 1985, 11-12 s.
- SAKAOĞLU Saim, **Anadolu-Türk Efsanelerinde Taşa Kesilme Motifi ve Bu Efsanelerin Tip Kataloğu**, Ankara, 1980, 10-16 s.
- SAKAOĞLU Saim, “**İnsan Asıllı Kuş Efsaneleri**”, Türk Halk Edebiyatı ve Folklorunda Yeni Görüşler, Ankara, 1985, 450-456 s.
- SEYIDOĞLU B., **Erzurum Efsaneleri, Erzurum’da Belli Yerlere Bağlı Olarak Derlenmiş Efsaneler**, Ankara, 1985.

